

ENTREVISTA A MARIA BELTRAN. DIRECTORA DEL CENTRE D'ALTES CAPACITATS KEPLER. AUTORA DEL LLIBRE "ALTES CAPACITATS: COM ENTENDRE I ACOMPANYAR ELS FILLS QUE APRENEN I VIUEN DIFERENT"

“És clau que es normalitzi parlar d'altres capacitats a les escoles com una diversitat més”

Entre un 10% i un 15% de la ciutadania catalana compta amb altes capacitats. Això significa que aquest percentatge de la població té la capacitat de processar la informació d'una manera més ràpida, profunda i complexa que la resta de persones. Aquesta diversitat ha anat acompanyada de mites al llarg de la història, sobretot en l'etapa infantil i adolescent. Amb la voluntat de desmuntar aquestes creences i demostrar la importància de la seva detecció, la psicòloga Maria Beltran ha publicat el llibre *Altes capacitats: com entendre i acompanyar els fills que aprenen i viuen diferent* (Eumo Editorial). Beltran posa al servei del llibre la seva experiència en la direcció del centre d'altres capacitats Kepler, on lamenta la manca de voluntat del Departament d'Educació per diagnosticar i analitzar l'impacte de les altes capacitats a les aules. Beltran és clara i directa i ho deixa ben clar: detectar els casos d'altres capacitats és clau per a l'alumne, cal normalitzar-la com una diversitat més, que no és ni positiva ni negativa i cal trencar amb els mites que en dificulten la identificació.

ADRIÀ GRATACÓS TORRAS

Les persones amb altes capacitats representen entre un 10% i un 15% de la població. Què entenem per altes capacitats?

Algú amb altes capacitats processa la informació d'una manera significativament més ràpida, profunda i complexa que la majoria.

De què depèn que algú desenvolupi altes capacitats?

Es tracta d'una combinació de factors biològics i de l'entorn: cal comptar amb una base neurològica que faci possible aquesta manera de pensar, però també amb un context estimulants que contribueixi al fet que el potencial es desenvolupi.

A partir de quina edat es poden detectar les altes capacitats d'un infant?

Tenim proves psicomètriques que ens permeten avaluar les capacitats cognitives des de molt petits, cap als dos o tres anys, tot i que no sempre és necessari identificar-los a aquestes edats.

Segons dades del Departament d'Educació, el 2022 hi havia 3.607 infants i adolescents diagnosticats amb altes capacitats. Una xifra que demostra l'infradiagnòstic de les altes capacitats. El sistema falla a l'hora de diagnosticar els casos en infants i adolescents?

El Departament d'Educació no té un registre exhaustiu de les persones amb altes capacitats i això és deliberat: no anoten les deteccions, només els alumnes que reben certes intervencions (com l'acceleració de curs) de manera que no podem confiar en aquestes dades. A més a més, no hi ha protocols universals de cribatge

d'altres capacitats, així que molts d'aquests alumnes passen totalment desapercebuts pel sistema educatiu.

L'associació Promotora de la Fundació de nens i nenes amb Altes Capacitats (FANJAC) lamenta que només un 12% dels casos els detecta el sector públic. El sistema educatiu no està preparat per diagnosticar les altes capacitats?

Les avaluacions d'altres capacitats en el sistema públic són competència dels Equips d'Assessoraments Psicopedagògics (EAPs), que tenen pocs recursos per atendre un gran nombre i complexitat de casos, entre els quals els d'altres capacitats són sovint relegats a segon terme o atesos només quan presenten problemes. Per això molts diagnòstics recauen en el sector privat. De fet fins i tot ens consta que hi ha EAPs que ho recomanen a les famílies.

Què creu que caldria per millorar el diagnòstic en infants i adolescents amb altes capacitats?

Crec que hi ha tres mesures clau a tres nivells. D'una banda, caldria incloure les altes capacitats al currículum de les formacions relacionades amb l'educació (psicologia, magisteri, pedagogia...). També és necessari

que l'administració implementi processos de cribatge al llarg de l'escolarització. A més, cal que es comenci a donar visibilitat a les persones amb altes capacitats per trencar amb mites que en dificulten la identificació.

FANJAC denuncia que un de cada tres infants amb altes capacitats pateix assetjament escolar. Com creu que es pot abordar aquesta situació?

La gran majoria dels alumnes amb altes capacitats no presenta dificultats d'integració, però sí que se senten diferents i els costa trobar amb qui compartir interessos o maneres de pensar. És clau que es normalitzi parlar d'altres capacitats a les escoles com una diversitat més que no és en si mateixa positiva ni negativa i que aquests alumnes puguin trobar-se amb companys similars.

Els infants amb altes capacitats tenen més consciència del món que els envolta? Què els genera això a escala emocional?

Tenen interès i capacitat per comprendre informació que no sempre tenen la maduresa emocional per gestionar i els pot generar angoixa, desesperança o frustració.

“El Departament d'Educació no té un registre exhaustiu de les persones amb altes capacitats i això és deliberat: no anoten les deteccions, només els alumnes que reben certes intervencions”

Hi ha diferències entre una noia i un noi amb altes capacitats?

En la teoria no hi ha cap diferència entre un noi i una noia amb altes capacitats; en la pràctica, n'hi ha molta. Per començar, les noies amb altes capacitats no solen ser identificades, tendeixen a passar desapercebudes i a ocultar les seves capacitats. Les nenes amb altes capacitats també reben una major pressió de l'entorn per adoptar rols discrets, de cura i poc intel·lectuals.

Quines recomanacions donaria als docents que han d'abordar un cas d'altres capacitats a l'aula?

Cal que l'atenció a les altes capacitats sigui un compromís dels centres educatius en general i no dels professionals particulars. És a dir, que escoles i instituts proporcionin formació especialitzada als docents, espais de coordinació en casos

d'altres capacitats i seguiment de l'atenció que fan a aquests alumnes. Els millors resultats els veiem quan es planteja què necessita l'infant i es concreten objectius de millora en comptes d'aplicar estratègies desconectades d'un projecte de centre.

I a les famílies?

Que identifiquin les diferències dels seus fills i filles i que en parlin amb naturalitat: que no posin les altes capacitats al centre de la seva identitat ni tampoc les menyspreïn. Que personalitzin el que necessita aquella persona en concret, més enllà de la teoria de les altes capacitats. També, que busquin una xarxa de suport (espais d'oci, professionals o associacions) on es trobin amb famílies i infants amb qui compartir vivència.

“Cal que l'atenció a les altes capacitats sigui un compromís dels centres educatius en general i no dels professionals particulars”

ALTES CAPACITATS: COM ENTENDRE I ACOMPANYAR ELS FILLS QUE APRENEN I VIUEN DIFERENT?

Identificar precoçment un cervell que funciona diferent serveix per descobrir unes necessitats educatives també diferents, entendre-les i atendre-les. Per aquest motiu, la psicòloga Maria Beltran advoca per una detecció en edats primerenques de les altes capacitats. El seu flamant llibre *Altes capacitats: com entendre i acompanyar els fills que aprenen i viuen diferent* neix amb la voluntat d'ajudar a famílies i a la comunitat educativa a abordar una diversitat amagada a l'aula. Davant d'un sistema educatiu que, segons l'auto-

ra, gira l'esquena a les altes capacitats, Beltran advoca per començar a donar visibilitat a aquesta diversitat, incloure-les al currículum de les formacions universitàries i que l'administració implementi processos de cribratge al llarg de l'escolarització. Si bé les dues últimes recomanacions no depenen directament de la comunitat educativa, la primera sí, i possiblement és la més important: cal que es comenci a donar visibilitat a les persones amb altes capacitats per trencar amb mites que en dificulten la identificació.

Tria un Grau en ADE que et permeti destacar i accedir a millors llocs de feina

Hi ha qui es conforma amb llocs normals i sous mitjans. I això està bé, per què no?

Però si aspirem a més, el que trobaràs al PDF t'agradarà.

Escaneja aquest QR i descarrega't el PDF
En només 2 minuts
sabràs si t'interessa

